

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Συνήγορος του πολίτη»

Με το υπό εξέταση σχέδιο νόμου δημιουργείται ένα, εν μέρει, νέο, νομοθετικό πλαίσιο για τη μονοπρόσωπη ανεξάρτητη αρχή «Συνήγορος του Πολίτη», μετά και από τη συνταγματική της κατοχύρωση (άρθρα 103 παρ. 9 και 101Α Συντ.). Οι προτεινόμενες, πάντως, μεταβολές στο ισχύον νομικό καθεστώς της Αρχής επιβάλλονται από τις νέες συνταγματικές ρυθμίσεις, αλλά αποτελούν πολιτική επιλογή αξιοποίησης της πενταετούς εμπειρίας λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη.

Η σημαντικότερη, ίσως, καινοτομία του νομοσχεδίου, όπως επισημαίνεται άλλωστε και στην αιτιολογική έκθεση, είναι η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Αρχής και προς την κατεύθυνση της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού. Η καινοτομία αυτή τροποποιεί ελαφρά και την ίδια τη θεωρητική σύλληψη της Αρχής, αφού οι δύο πόλοι που καθορίζουν τη διαμεσολαβητική της δράση δεν είναι πλέον αποκλειστικά η Διοίκηση και ο Πολίτης (διοικούμενος), αλλά μπορεί να είναι και δύο ιδιώτες.

Ο θεσμός του Συνηγόρου του Παιδιού, ως ανεξάρτητης αρχής, συναντάται και σε άλλες έννομες τάξεις. Οι προτεινόμενες στο νομοσχέδιο ρυθμίσεις προσομοιάζουν αρκετά στις αντίστοιχες του γαλλικού θεσμού του «Υπερασπιστή των Παιδιών» (Défenseur des Enfants), ο οποίος ιδρύθηκε με το νόμο 196 του 2000. Στη Γαλλία, πάντως, ο Υπερασπιστής των Παιδιών είναι ιδιαίτερη αρχή, και δεν εντάσσεται στο οργανωτικό σχήμα του Συνηγόρου του Πολίτη (Médiateur de la République), με τον οποίον όμως συνεργάζεται στενά.

Υπό τον όρο «δικαιώματα του παιδιού» πρέπει να εννοηθούν τόσο τα δικαιώματα που παρέχονται από το Σύνταγμα και την κοινή νομοθεσία, όσο και εκείνα που προκύπτουν από διεθνείς συμβάσεις δεσμευτικές για τη χώρα και οι οποίες έχουν, κατ'άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερνομοθετική ισχύ (ιδίως η Διεθνής Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού του 1989, που κυρώθηκε με το νόμο 2101/1992).

2

Στο νομοσχέδιο επιβεβαιώνεται το ιδιόμορφο νομικό καθεστώς των βοηθών Συνηγόρων οι οποίοι, χωρίς να είναι μέλη της Αρχής, απολαμβάνουν μεν πλήρους προσωπικής ανεξαρτησίας, εξαρτώνται δε απολύτως από την εμπιστοσύνη του Συνηγόρου προς το πρόσωπό τους.

Κατά το άρθρο 3 παρ. 3 Νσχ, ο Συνήγορος του Πολίτη επιλαμβάνεται μιας υπόθεσης και όταν, μεταξύ άλλων, η Διοίκηση «αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή διοικητική απόφαση». Εξ άλλου, κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, «ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης δικαστικής αρχής». Με τον προσφάτως ψηφισθέντα νόμο 3068/2002 (Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις κλπ.) προβλέπεται ειδική διαδικασία, ενώπιον Τριμελούς Συμβουλίου, με την οποία επιβάλλονται κυρώσεις στη Διοίκηση εάν αυτή δεν συμμορφωθεί με δικαστική απόφαση. Εφόσον γίνει δεκτό ότι η εν λόγω αρμοδιότητα των Τριμελών Συμβουλίων είναι διοικητικής, και όχι δικαστικής, φύσης, τότε ο Συνήγορος του Πολίτη θα μπορεί να επιλαμβάνεται και των εν λόγω υποθέσεων. Θα έπρεπε, όμως, να διευκρινισθεί από το ίδιο το κείμενο του νόμου εάν οι διαδικασίες ενώπιον των δύο αυτών οργάνων (Τριμελή Συμβούλια και Συνήγορος του Πολίτη) μπορούν να εξελίσσονται ταυτόχρονα ή εάν η διαδικασία ενώπιον του Συνηγόρου αναστέλλεται μέχρι την έκδοση της απόφασης του τριμελούς Συμβουλίου που έχει επιληφθεί της υπόθεσης.

Αθήνα, 7 Ιανουαρίου 2003

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης
Στέφανος Ι. Κουτσομπίνας
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Θράκης

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Στέλιος Ν. Κουσουλής
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Καθηγητής Κώστας Μαυριάς